

Er demokrati overvurderet?

Latinamerikanske elevers opbakning til diktaturer

RESUME

Resultater fra International Civic and Citizenship Education Study (ICCS) 2016 viser, at mere end 2/3 af de deltagende elever i latinamerikanske lande har svaret, at de ville støtte diktatur som en regeringsform, hvis det medførte orden og sikkerhed, eller økonomiske fordele. Denne artikel undersøger disse resultater for at identificere mulige forklaringer og politiske konsekvenser. Familie og uddannelse spiller potentielt en rolle i forhold til at lære de kommende borgere om demokratiske værdier, men også andre forhold har indflydelse. I fejlslagne demokratier, hvor informerede borgere ikke stoler på samfundets institutioner, er der behov for mere gennemsigtighed og mindre korruption for at fremme opbakningen til demokratiske værdier.

IMPLIKATIONER

- I alle latinamerikanske lande, som deltog i ICCS 2016, var elever med meget viden om samfundsforhold mindre tilbøjelige til at støtte diktatur. Derfor:
  - kan skoler potentielt bidrage til at promovere demokratiske værdier ved at forbedre kvaliteten af undervisningen i samfundsforhold.
- I alle de lande som indgår i analyserne var elever som svarede, at de oftere talte med deres forældre om sociale og politiske problemer, ligeført mindre tilbøjelige til at støtte et diktatur. Derfor:
  - kan familier, som værdsætter demokrati, være med til at udbrede støtte til demokrati ved at diskutere sociale og politiske problemer med deres børn.
- I lande, hvor demokratiet opfattes som mislykket, har det vist sig, at elever med meget viden om samfundsforhold har tendens til at være mere kritiske og have mindre tiltro til institutionerne. Derfor:
  - kan samfundets institutioner i de enkelte lande støtte udbredelsen af demokratiske værdier blandt de opvoksende generationer gennem øget gennemsigtighed og ved at komme korruption til livs.

International Association for the Evaluation of Educational Achievement (IEA), Amsterdam.
Website: www.iea.nl

Follow us:

INTRODUKTION

Resultater fra ICCS 2016 viser, at i deltagende latinamerikanske lande mener 69% af eleverne, at orden og sikkerhed er en acceptabel begrundelse for at have en diktatorisk regering, ligesom 65% af eleverne ville tolerere et diktatur hvis det medførte økonomiske fordele (Schulz et al. 2018a).

Resultaterne fra ICCS 2009 viste, at størstedelen af de deltagende elever fra Latinamerika i 2009 også mente, at diktaturer kunne retfærdiggøres, hvis de medførte økonomiske fordele eller højere sikkerhed (Schulz et al. 2011). En nyere opinionsundersøgelse¹ i Latinamerika indikerede, at næsten halvdelen af den voksne befolkning i de deltagende lande havde tendens til enten at støtte eller være ligeglads med udemokratiske regeringer (Latinobarómetro 2018).

Disse tal indikerer på sin vis, at demokratierne i regionen er fejlslagne. Selvom de latinamerikanske lande i øjeblikket befinner sig i den længste uafbrudte periode af demokrati i deres respektive historier, så er det ganske få af disse demokratier der trives socialt eller økonomisk, og endnu vigtigere, i deres institutionelle liv. Faktisk mener politiske observatører, at demokratierne i nogle latinamerikanske lande er kollapset, og at der er banet vej for enten autoritære regimer eller enklaver inden i de svage demokratiske systemer (Mainwaring & Pérez-Liñán 2015). Kriminelle organisationer styrer de fattigere dele af mange byer og endda hele kommuner i en række latinamerikanske lande. (se for eksempel Gallardo-Gómez 2018). Data fra the Varieties of Democracy (V-Dem) project² viser for eksempel, at i de fleste lande i regionen er demokratiet svagere end det har været i årtier. Den offentlige støtte til og tilfredshed med demokrati er ligeledes faldende ifølge the Latin American Public Opinion Project(LAPOP)³. I dette komplekse politiske klima synes det vigtigt at identificere, hvilke faktorer der er associerede med elevers støtte til diktaturer og at undersøge, hvordan skoler, familier og politiske institutioner kan bidrage til, at de fremtidige borgere tillægger sig demokratiske værdier.

DATA OG ANALYSE

ICCS er et komparativt forskningsprojekt der undersøger hvordan elever i 8. klasse bliver forberedt på deres rolle som borgere i samfundet. ICCS 2016 indsamlede data fra fem latinamerikanske lande: Chile, Columbia, Den Dominikanske Republik, Mexico og Peru.

1 Latinobarómetro er en årlig meningsmåling gennemført på en nationalt repræsentativ stikprøve i 18 latinamerikanske lande. Undersøgelsen fokuserer på udviklingen af demokrati, økonomi og samfund, gennem indikatorer for holdninger og adfærd.

2 Se <https://www.v-dem.net/en/> for mere information.

3 Se <https://www.vanderbilt.edu/lapop/> for mere information.

Vi fokuserede på to spørgsmål fra ICCS 2016 vedrørende potentielle begrundelser for eller retfærdiggørelser af diktatur som styreform. Eleverne blev bedt om at angive i hvilken grad de var enige i påstande om, at diktaturer var berettigede, hvis de medførte: (1) "orden og sikkerhed" og (2) "økonomiske fordele". I de fem latinamerikanske lande, der deltog i ICCS 2016, var en stor andel af eleverne enige i disse udsagn (gennemsnitligt hhv. 69% og 65%), hvilket gav anledning til yderligere analyser af de underliggende faktorer, som førte til disse resultater.

Vi lod vores analyser styre af følgende spørgsmål: Kan skoler, familier og institutioner spille en rolle i forhold til at mindske graden af elevernes opbakning til diktaturer? For at besvare dette spørgsmål foretog vi en række sammenligninger baseret på én skolerelateret variabel (elevens 'Civic Knowledge score'⁴), én familierelateret variabel (antallet af gange som eleven har angivet, at den taler med forældrene om politiske og sociale problemer) og én variabel relateret til institutioner (elevernes tiltro til samfundets institutioner).⁵

RESULTATER

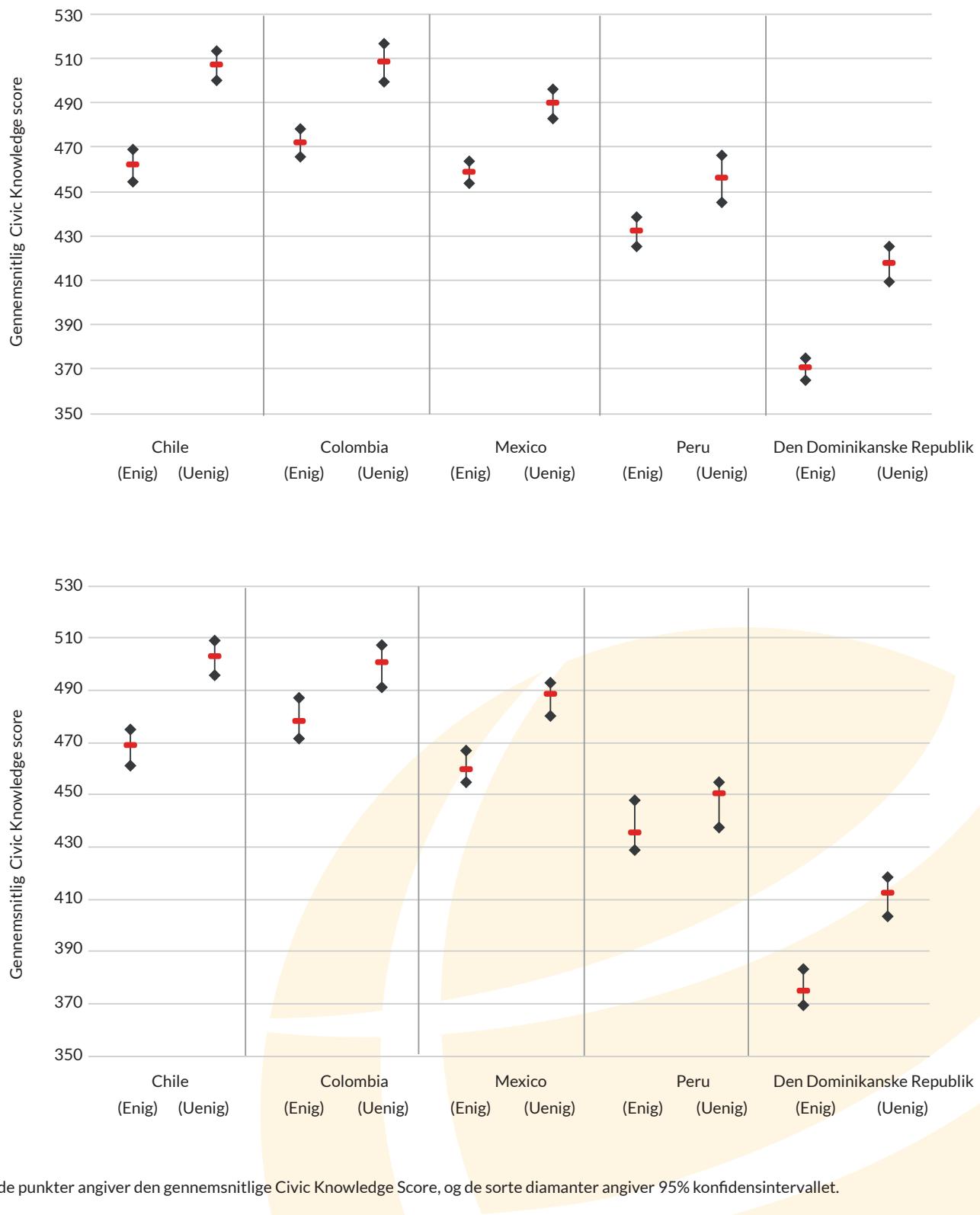
KAN SKOLER SPILLE EN ROLLE I FORHOLD TIL AT MINDSKE STØTTE TIL DIKTATURER?

For at besvare dette spørgsmål sammenlignede vi den gennemsnitlige Civic knowledge score for elever som udtrykte, at diktaturer kunne retfærdiggøres, og elever som mente, at diktaturer ikke kunne retfærdiggøres⁶ i de fem latinamerikanske lande som deltog i ICCS 2016. For de to udvalgte spørgsmål viste det sig, at elever som udtrykte, at diktaturer kunne retfærdiggøres, gennemsnitligt havde tendens til lavere Civic Knowledge score (Figur 1).

Forskellene mellem grupperne er statistisk signifikante i næsten alle tilfælde. Peru var den eneste undtagelse; her var der ikke signifikante forskelle i forhold til spørgsmålet om orden og sikkerhed. Dette tyder på, at skoler kan bidrage til at mindske elevers opbakning til diktaturer, ved at øge elevernes Civic Knowledge.

- 4 Civic Knowledge score er en samlebetegnelse for elevernes kundskaber og færdigheder i relation til en lang række aspekter af demokrati, politik og samfund og det at være en borger i lokale, nationale og internationale kontekster. Se (Bruun et al. 2018) for mere information. **NB! Denne note er tilføjet den originale artikel, i forbindelse med den danske oversættelse.**
- 5 Detaljer om variablerne kan findes i ICCS 2016 assessment framework (Schulz et al. 2016) og i ICCS 2016 technical report (Schulz et al. 2018b).
- 6 De originale spørgsmål havde 4 svarmuligheder: (1) "meget enig", (2) "enig", (3) "uenig" og (4) "meget uenig". Af hensyn til den grafiske fremstilling og lettere fortolkning af resultaterne, er kategorierne omkodet til hhv. "enig" og "uenig".

Figur 1: Gennemsnitlig Civic Knowledge score for elever, som er enige eller uenige i, at diktaturer kan være berettigede når de (a) medfører økonomiske fordele, og (b) medfører orden og sikkerhed.

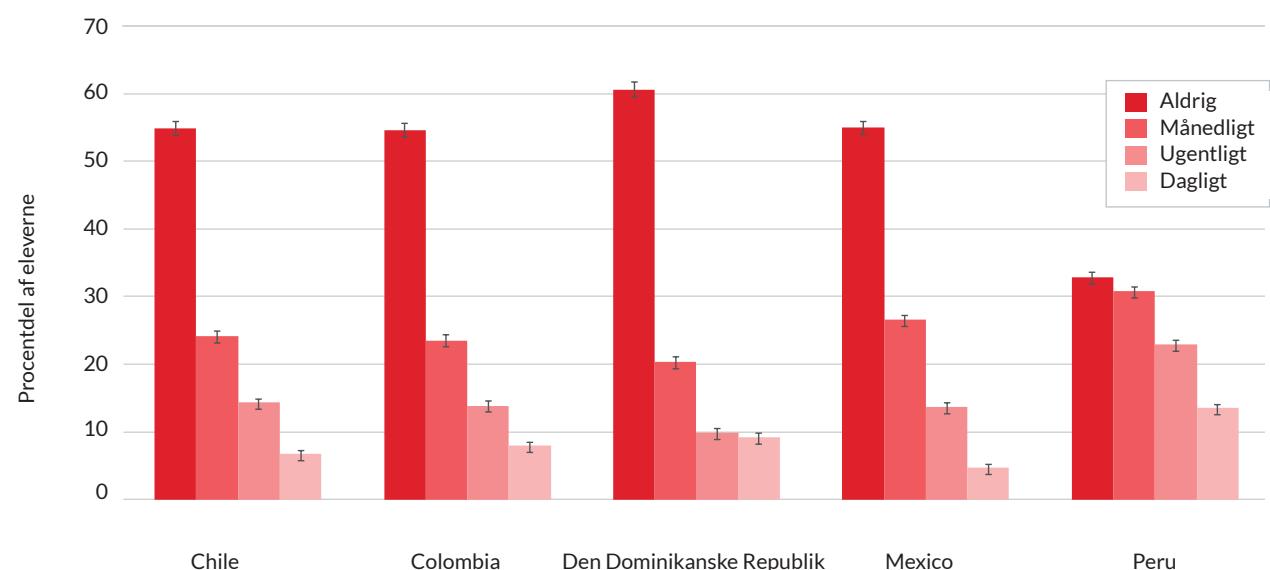
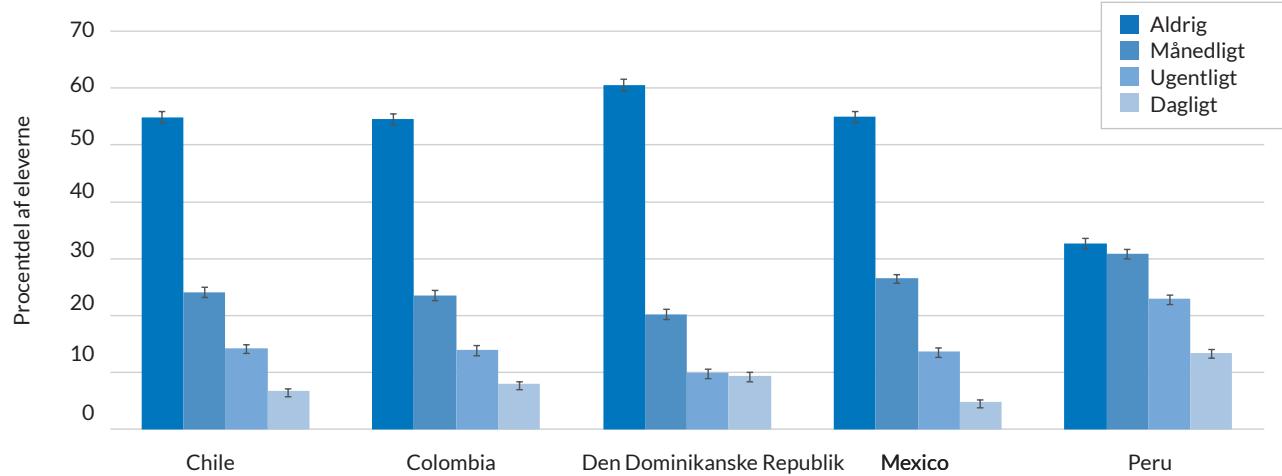
Note: De røde punkter angiver den gennemsnitlige Civic Knowledge Score, og de sorte diamanter angiver 95% konfidensintervallet.

KAN FAMILIER SPILLE EN ROLLE I FORHOLD TIL AT MINDSKE ELEVERNES STØTTE TIL DIKTATURER?

For at besvare dette spørgsmål sammenlignede vi, hvor ofte de elever, som udtrykte at diktaturer kunne retfærdiggøres under særlige omstændigheder, og de elever, som ikke mente at diktaturer kunne retfærdiggøres, havde angivet, at de talte med deres forældre om politiske og sociale problemer. Gennemsnitligt havde de elever, som mente, at diktaturer kunne retfærdiggøres under særlige omstændigheder, tendens til at tale mindre ofte med deres forældre om sociale og politiske problemer, sammenlignet med den anden gruppe af elever (Figur 2).

Forskellene mellem frekvensgrupperne var statistisk signifikante i de fleste tilfælde; der var ingen signifikante forskelle mellem "aldrig" og "månedligt" i Peru, og heller ikke mellem "ugentligt" og "dagligt" i Den Dominikanske Republik (dette gælder både i forhold til om diktatur kan retfærdiggøres af hensyn til økonomiske fordele eller orden og sikkerhed). Disse resultater giver grundlag for at tro, at familier med demokratiske synspunkter kan bidrage til at mindske elevers støtte til diktaturer ved at øge hyppigheden af hvor ofte de diskuterer sociale og politiske problemer med deres børn.

Figur 2: Procentdel af elever som er enige i, at diktaturer kan være begrundede eller retfærdiggjorte når de (a) medfører økonomiske fordele, og (b) medfører orden og sikkerhed, inddelt efter hvor ofte de taler med deres forældre om sociale og politiske problemer.

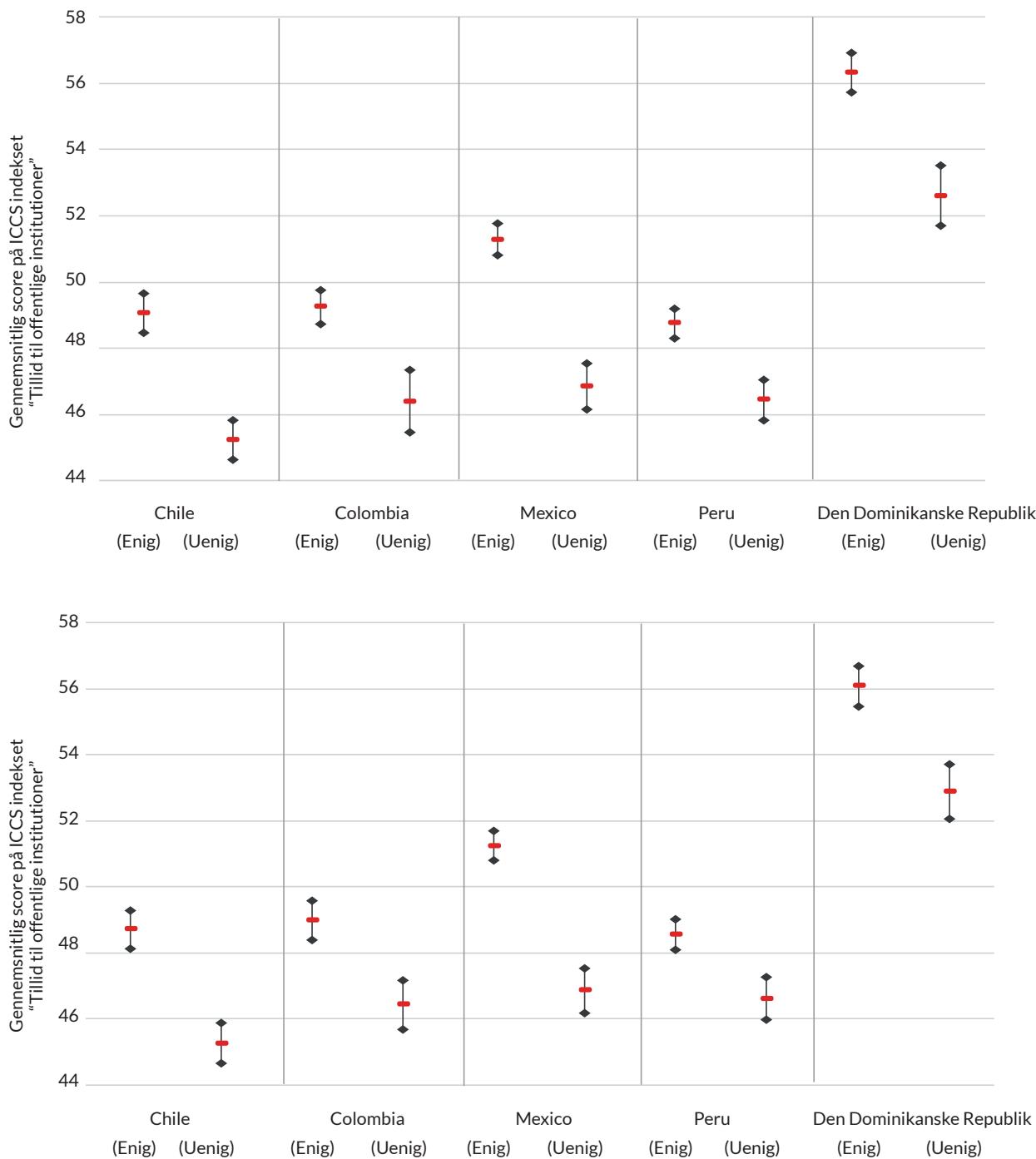
Note: De sorte linjer angiver 95% kondifensintervaller.

KAN INSTITUTIONER SPILLE EN ROLLE I FORHOLD TIL AT MINDSKE ELEVERNES STØTTE TIL DIKTATURER?

For at besvare dette spørgsmål sammenlignede vi den gennemsnitlige score på ICCS indekset "Tillid til offentlige institutioner" for de elever som udtrykte, at diktaturer kunne retfærdiggøres under særlige omstændigheder, og for de elever som mente, at diktaturer

ikke kunne retfærdiggøres. I gennemsnit havde elever, som mente, at diktaturer kunne retfærdiggøres under særlige omstændigheder, højere tillid til offentlige institutioner end den anden gruppe af elever (figur 3).

Figur 3: Gennemsnitlige scores på ICCS skalaen for elevers tiltro til offentlige institutioner for elever, der er enige eller uenige i, at diktaturer kan være berettigede når de (a) medfører økonomiske fordele og (b) når de medfører orden og sikkerhed. Forskellene mellem de to grupper er statistisk signifikante i alle tilfælde.

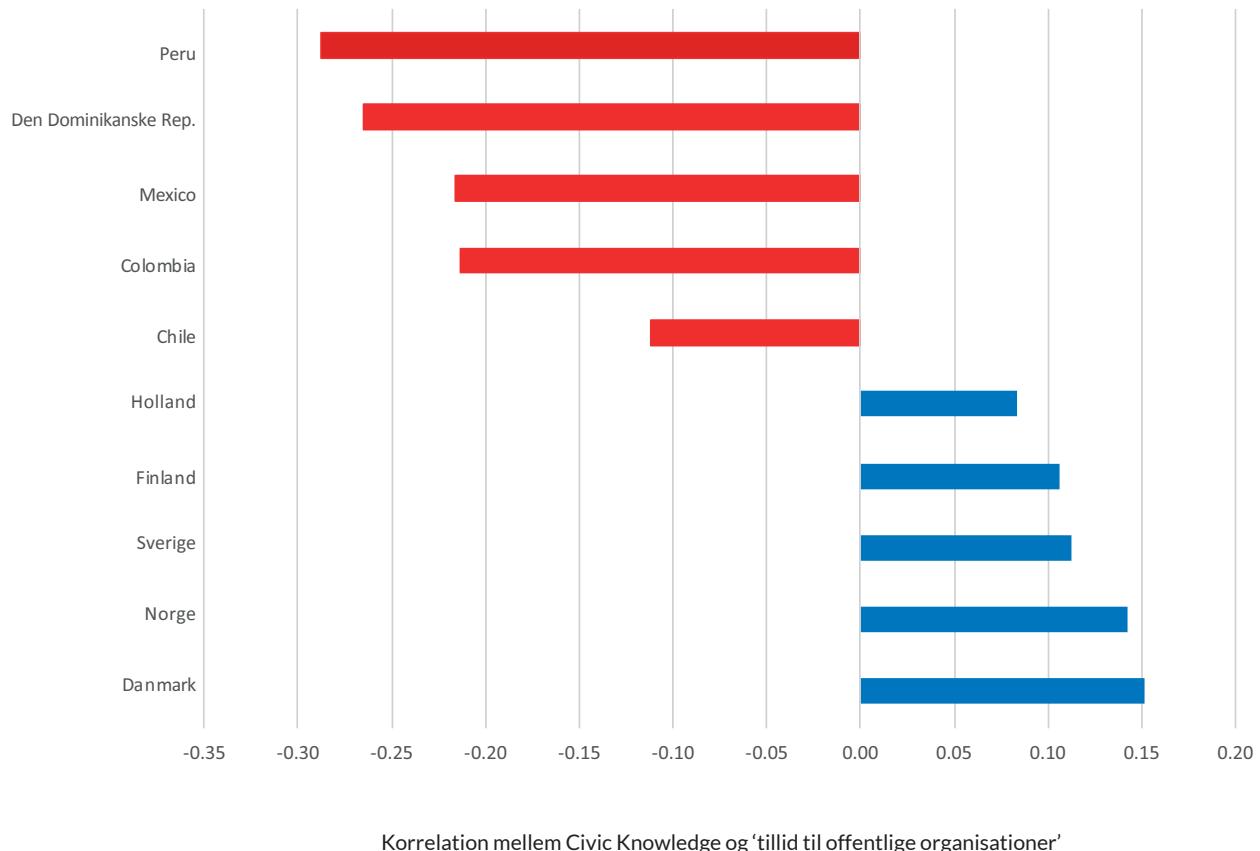

Note: De røde punkter angiver elevernes gennemsnitlige score på skalaen for tiltro til offentlige organisationer, og de sorte diamanter angiver 95% konfidensintervallerne.

Med henblik på at udrede disse resultater, foretog vi yderligere analyser. En mulig forklaring på disse uventede resultater kunne være, at de elever, som mente at diktaturer ikke kunne retfærdiggøres under særlige omstændigheder, har lav tillid til offentlige organisationer, fordi de er bedre informerede om deres politiske system, og derfor er mere kritiske over for dem. Hvis dette var tilfældet, ville vi forvente at elever med høj Civic Knowledge score havde lav tillid til offentlige institutioner i lande hvor demokratiet vurderes at være fejslagten (som

eksempelvis i de latinamerikanske lande), ligesom samme elevgruppe ville have høj tillid til offentlige institutioner i lande med veletablerede demokratier (Lauglo 2013). Derfor anvendte vi det velkendte 'Corruption perception index' (Transparency International 2019) til at udvælge de fem lande som deltog i ICCS 2016, der opleves som mindst korrupte. Derefter sammenlignede vi disse fem lande med de fem latinamerikanske lande (Figur 4).

Figur 4: Korrelation mellem Civic Knowledge score og 'tillid til offentlige institutioner' for de fem latinamerikanske ICCS lande, og de fem ICCS lande med det laveste niveau af 'oplevet korruption', med afsæt i 'the corruption perception index'.

Resultaterne understøtter vores hypotese om, at i lande med stærke demokratier (lavere niveauer af oplevet korruption som indikator), har elever med høj Civic Knowledge score tendens til at have større tillid til deres institutioner (korrelationskoefficienterne varierer fra 0,08 til 0,15). Omvendt gælder det i de latinamerikanske lande, hvor demokratiet

er svagere (højere niveauer af korruption), at eleverne med høj Civic Knowledge score har tendens til at have lav tillid til offentlige institutioner (korrelationskoefficienterne varierer fra -0,29 til -0,11). Alle korrelationskoefficienter var statistisk signifikante.

DISKUSSION

Både skoler og familier kan bidrage til at mindske de bekymrende niveauer af støtte til diktaturer, som kommer til udtryk gennem eleverne i de latinamerikanske lande, som deltog i ICCS 2016. I overensstemmelse med tidligere forskning (Schulz et al. 2011), har vores analyser bidraget med yderligere bevis for, at elever, som mener, at diktatur kan retfærdiggøres under særlige omstændigheder har tendens til at have lavere Civic Knowledge score. Da Civic Knowledge, som det måles i ICCS, er tæt forbundet med læseplanerne i landene, giver disse resultater anledning til at mene, at uddannelsessystemerne har mulighed for at mindske elevernes støtte til diktaturer ved at øge elevernes overordnede viden om samfundet. Vores resultater viser, at familier også spiller en vigtig rolle, da de elever som ofte taler med deres forældre om sociale og politiske emner, har tendens til i mindre grad at støtte diktaturer. Forældre med demokratiske holdninger kan bidrage til at promovere elevernes

opbakning til demokratiske værdier ved at diskutere sociale og politiske emner med deres børn. Endeligt viser vores analyser, at støtte til diktaturer er associeret med tillid til institutioner og at dette forhold er komplekst. Analyserne peger også på, at elever med høj Civic Knowledge score har tendens til at have højere niveauer af tillid til offentlige institutioner i lande med stærke demokratier, mens disse højt præsterende elever har tendens til at have lavere niveauer af tillid til institutioner, i lande med svage demokratier. Derfor argumenterer vi for, at offentlige og politiske institutioner også spiller en fundamental rolle i forhold til at sikre, at i kommende borgere opnår demokratiske værdier. Vores resultater peger på, at fejlagte unge mennesker ikke stoler på deres institutioner, bør forbedre deres gennemsigtighed, og udrydde korrupte praksisser, med henblik på at promovere opbakning til demokratiske værdier.

REFERENCER

- Bruun, J., Lieberkind, J. & Schunck, H. B. (2018). *Unge, skole og demokrati. Hovedresultater af ICCS 2016*. Aarhus: Aarhus Universitetsforlag.
- Gallardo-Gómez, L. R. (2018). Movimientos sociales mexicanos ante la economía criminal y el estado narco. *Entropia*, 2(4), 99–127.
- Latinobarómetro. (2018). *Latinobarómetro Informe 2018*. Santiago, Chile: Corporación Latinobarómetro. Retrieved from http://www.latinobarometro.org/latdocs/INFORME_2018_LATINOBAROMETRO.pdf.
- Lauglo, J. (2013). Do more knowledgeable adolescents have more rationally based civic attitudes? Analysis of 38 countries. *Educational Psychology*, 33(3), 255–275. Retrieved from <https://doi.org/10.1080/01443410.2013.772773>.
- Mainwaring, S., & Pérez-Liñán, A. (2015). Cross-currents in Latin America. *Journal of Democracy*, 26(1), 114–127.
- Schulz, W., Ainley, J., Cox, C., & Friedman, T. (2018a). *Young people's views of government, peaceful coexistence, and diversity in five Latin American countries: IEA International Civic and Citizenship Education Study 2016 Latin American report*. Cham, Switzerland: Springer. Retrieved from <https://www.springer.com/gp/book/9783319953922>.
- Schulz, W., Ainley, J., Fraillon, J., Losito, B., & Agrusti, G. (2016). *IEA International Civic and Citizenship Education Study 2016 assessment framework*. Cham, Switzerland: Springer. Retrieved from <https://www.springer.com/gp/book/9783319393568>.
- Schulz, W., Ainley, J., Friedman, T., & Lietz, P. (2011). *ICCS 2009 Latin American report: Civic knowledge and attitudes among lower-secondary students in six Latin American countries*. Amsterdam, The Netherlands: International Association for the Evaluation of Educational Achievement (IEA). Retrieved from <https://www.iea.nl/index.php/publications/study-reports/international-reports-iea-studies/iccs-2009-latin-american-report>.
- Schulz, W., Carstens, R., Losito, B., & Fraillon, J. (2018b). *ICCS 2016 technical report*. Amsterdam, The Netherlands: International Association for the Evaluation of Educational Achievement (IEA). Retrieved from <https://www.iea.nl/publications/technical-reports/iccs-2016-technical-report>.
- Transparency International. (2019). Corruption perceptions index 2016. Berlin, Germany: Transparency International [webpage]. Retrieved from https://www.transparency.org/news/feature/corruption_perceptions_index_2016.

YDERLIGERE LÆSNING

- Cohen, M. J., Lupu, N., & Zechmeister, E. J. (2017). *The political culture of democracy in the Americas 2016/17*. Nashville, TN: Latin American Public Opinion Project, Vanderbilt University.
- Lührmann, A., Gastaldi, L., Grahn, S., Lindberg, S. I., Maxwell, L., Mechkova, V., Morgan, R., Stepanova, N., & Pillai, S. (2019). *Democracy facing global challenges. V-DEM Annual Democracy Report 2019*. Gothenburg, Germany: V-Dem Institute.

FUTURE
PRESIDENT

OM FORFATTERNE

ANDRÉS SANDOVAL-HERNÁNDEZ

Dr. Andrés Sandoval-Hernández er lektor i uddannelsesforskning på University of Bath. Før det har han været leder af forskning og analyseenheten ved IEA, og har været tilknyttet Universidad Iberoamericana (UIA) og Facultad Latinoamericana de Ciencias Sociales (FLACSO). I løbet af de seneste år har han samarbejdet med, og været konsulent

for, uddannelsesministerier i flere lande samt internationale organisationer som IADB, OECD, UNESCO og UNICEF. Hans interesser inden for forskning er eksempelvis komparative analyser af uddannelsessystemer på baggrund af kvantitative undersøgelser, med fokus på ulighed i uddannelse og 'civic education'.

DANIEL MIRANDA

Dr. Daniel Miranda er forsker ved Measurement Center MIDE UC, Pontificia Universidad Católica de Chile, og adjunkt på et Chilensk panelstudie vedrørende konflikt og social sammenhængskraft på Centre for Social Conflict and Cohesion Centre (COES). Hans doktorafhandling havde fokus på 'unge statsborgerskaber',

socialisering og ulighed. Hans interesseområder omfatter blandt andet unges politiske deltagelse, politisk ulighed, politisk socialisering, relationer mellem grupper, attituder mellem grupper, opinionsundersøgelser, kvantitative metoder, 'structural equation modelling' og multilevelmodeller.

ERNESTO TREVÍNO

Dr. Ernesto Treviño er direktør ved Center for Educational Transformation, forskningsleder ved Center for Educational Justice, og lektor ved Faculty of Education at the Pontificia Universidad Católica de Chile. Han er interesseret i at udvikle en bedre forståelse for ulighed i uddannelse i Chile og Latinamerika, og studerer interaktionen mellem politik og praksis, for at skabe viden om, hvordan politik kan omsættes til hverdagspraksisser i skoler. Han var direktør for Chiles 'A Good start program' og en række

studier af faktorer forbundet med præstationer for the Latin American Laboratory for Educational Quality of UNESCO. Han har været leder af forskningsprojekter som er støttet af 'the Chilean National Council for Science and Technology, UNESCO, UNICEF, UNDP, the Chilean Agency for the Quality of Education, the ICFES in Colombia, og 'the Chilean and Nicaraguan Ministries of Education'.

SYLVIA SCHMELKES

Dr. Sylvia Schmelkes er 'Academic Vice-President' på Universidad Iberoamericana i Mexico City. Hun er en banebrydende forsker, og fortaler for reformer i Mexicos uddannelsessystem, og en af Latinamerikas ledende talstmænd for interkulturel uddannelse. I løbet af hendes fire årtier lange karriere, har hun kämpet for inklusion og retfærdige

uddannelsesmodeller ved the Mexican Secretariat of Public Education, UNICEF, UNESCO, og OECD. Hendes lederskab har bidraget til oprettelsen af ni interkulturelle universiteter, der har som mål at støtte den sproglige og kulturelle autonomi for Mexicos forskellige befolkningsgrupper.

ANSVARSFRASKRIVELSE

Denne artikel er en oversættelse af en engelsk artikel udgivet af IEA, som er tilgængelig via dette link: <https://www.iea.nl/publications/series-journals/iea-compass-briefs-education-series/october-2019-democracy-overrated>. Oversættelsen er foretaget af Nationalt Center for Skoleforskning (NCS) ved Aarhus Universitet. IEA er ikke ansvarlige for eventuelle forskelle mellem denne oversættelse og den originale artikel. Rettighederne til denne artikel og indholdet tilhører IEA efter de bestemmelser som fremgår nedenfor.

IEA COMPASS

ABOUT IEA

The International Association for the Evaluation of Educational Achievement, known as IEA, is an independent, international consortium of national research institutions and governmental agencies, with headquarters in Amsterdam. Its primary purpose is to conduct large-scale comparative studies of educational achievement with the aim of gaining more in-depth understanding of the effects of policies and practices within and across systems of education.

Copyright © 2019 International Association for the Evaluation of Educational Achievement (IEA). All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system or transmitted in any form or by any means, electronic, electrostatic, magnetic tape, mechanical, photocopying, recording or otherwise without permission in writing from the copyright holder.

ISSN: 2589-7039

Copies of this publication can be obtained from:

IEA Amsterdam
Keizersgracht 311
1016 EE Amsterdam
The Netherlands

By email: secretariat@iea.nl
Website: www.iea.nl

Thierry Rocher
IEA Chair

Dirk Hastedt
IEA Executive Director

Andrea Netten
Director of IEA Amsterdam

Gillian Wilson
IEA Senior Publications Officer

Compass Editor
David Rutkowski
Indiana University

Follow us:
 @iea_education
 IEAResearchInEducation
 IEA

Please cite this publication as:

Sandoval-Hernández, A., Miranda, D., Treviño, E., & Schmelkes, S. (2019, September). *Is democracy overrated? Latin American students' support for dictatorships*. IEA Compass: Briefs in Education No. 7. Amsterdam, The Netherlands: IEA.